

Anul II. Nr. 8-9.

Septembrie-Oct. 1936

Freanătul școalei

**Revistă de Pedagogie
și Cultură Generală
a Invățătorilor din județul Cluj**

Tipografia „Cartea Românească” Cluj

FREAMĂȚUL ȘCOALEI

Revistă de Pedagogie și Cultură Generală a învățătorilor din jud. Cluj

Director:
Vasile Chintoanu
inspector școlar

Redactori resp.:
Nicolae Găgescu
și
Augustin Dordai

Administrator:
Damian Popescu

Correspondența pt. redacție: Școala primară Nr. 18 str. Vânătorilor

Correspondența pt. administrație: D. Popescu Strada Amurg Nr. 17,

COMITETUL FONDATOR:

*Dordai Augustin, Chintoanu Vasile, Popescu Damian, Găgescu Nicolae
Moldovan Vasile, Călugăru Vasile, Tăușan Dumitru, Racoți Gheorghe
Mihoc Eronim, Marin D. Nicolae, Bularda Nicolae, Pop Simion, Oros,
foian Silviu, Ciociu Pavel, Onișor Gheorghe, Vasu Dumitru, Trifu Va-
sile, Matei Simion, Mureșan Ioan, Mițrea Aurel, Pleșa Gheorghe, Stancu
Nicolae și Dăneș Ioan*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

COMITETUL DE REDACȚIE:

*Nicolae Găgescu, Dordai Augustin, Călugăru Vasile, George Racoți,
Tăușan Dumitru*

Revista apare la 1 ale fiecărei luni

*

Abonamentul **120 lei** anual.

Pentru autorități și comitetele școlare **150 lei** anual

*

Oricine primește un număr, dacă nu-l înapoiază în timp de 10 zile,
se consideră abonat

*

Primum schimb de reviste și cărți pentru recenzii

*

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază

*

Rugăm colaboratorii la revista noastră să trimeată manuscrisele între 1—15
ale fiecărei luni la Redacția: „Freamățul Școalei”, Școala primară de Stat No.
18, Str. Vânătorilor Cluj.

FREAMĂTUL ȘCOALEI

Speranțe . . .

Pe acelaș drum bătătorit de atâtea gânduri crestate în cărți și în școală, pășim cu dorul de a spori prin noi această carte a vieții.

Un an de școală nou, înseamnă un suflet nou, descătușat de alte griji, cu gânduri îndreptate spre viața celor mici, acelor comori de energie pe care familia și școala trebuie să le cunoască pentru ca apoi să le canalizeze spre o viață superioară și bine organizată în caractere.

Această viață care pulsează în trupul micilor vlăstare, cere să fie cunoscută, interpretată așa cum este ea, fără s'o transfigurăm prin noi și să-i dăm posibilitatea să se afirme, să se cristalizeze prin activitate în formele ei superioare.

Iată ce gânduri și ce crez al conștiinței noastre trebuie să ne mâne peste pragul acestui an școlar.

În jurul acestor idei imperative care pornesc dela copil se va broda toată activitatea noastră, care nu va fi altceva decât posibilitatea ca tot cecece este virtualitate, dispoziție sufletească la copil să devină însușire categorică.

Dar tocmai aici este partea cea mai delicată în misiunea noastră. Va trebui să renunțăm la anumite sisteme dogmatice pline de prejudecăți și să ajungem la o nouă orientare, pornind dela copil, pentruca să ajungem iarăși la el.

Se impune deci să se cunoască mai adânc această viață, care face să freămăte această lume de copii.

Revista noastră va căuta și în această direcție să aducă o contribuție atât prin cercetări practice și experimentale cât și prin aprofundarea acestei probleme din punct de vedere teoretic.

În felul acesta sperăm, că vom ajunge să sporim prin noi, această carte a vieții.

V. Chintoanu

Rânduri despre o carte de pedagogie

Cât de frumos și util e să ascuți și să taci. Dar ce greu e a putea închina paharul bucuriei tăcute, fie trăind o realitate ce-și scutură parfumul său îmbătător peste marile tristeți, fie gustând această realitate pe marginea unei cărți. E poate de vină falsitatea concepției despre viață, că omul nu se poate simți și mai mult, nu poate fi ceeace ar trebui să fie. Și pentru aceasta s'a grăbit și se grăbește lumea să caute tot felul de formule pentru cercetarea adevărului, și pentruca să-l poată pune pe ins în posesia cheii sau a misterului mulțumirii, ca să nu zicem prea mult a fericirii.

S'au făcut experiențe pe pielea tuturor vietăților pentruca în urmă să se oprească tot la om. Și nu e ușor să cercetezi, sau să studiezi după vocabularul pedagogic, individualitatea unei persoane ori să-i stabilești gradul de inteligență, raportată la grup. Se cere multă muncă, și mai multe cunoștințe, vocație, dar mai cu seamă răbdare.

Rândurile de până aici, dacă nu mă înșel, vor împărți cititorii în două. Unii nepăsători în fața problemei românești, vor spune că toate încercările acestea minuscule nu sunt decât pur și simplu ridicole importări din străinătate bune pentru ochelariații laboratoarelor, pentru a se scoate studii care necesită banii ce nu-s, fișe care să doarmă apoi până la un nou model prin dulapuri ori pentru a pisa lumea prin paginile revistelor pedagogice cu foile netăiate.

Alții mai puțin cred, vor fi acei ce vor ridica piatra să arunce în primii spunând sus și tare că fără aceste bunuri, e imposibilă școala care o necesită prezentul pentruca să dea maximum de randament în minimum de timp, și cu mijloace relativ mici, de care dispune țara noastră. Că fără selecția valorilor individuale făcută începând din cea mai fragedă copilărie, poporul nostru e sortit.

Dar nu despre aceasta voiam să scriu. În una din zilele acestei veri, am trecut pe la Colonia de vară dela *Lomb*, colonie înființată din inițiativa și plusul de muncă al primmedicului orașului Cluj d. Dr. Petre Vlad. E vorba aici de un loc situat deasupra Clujului, înconjurat de trei părți de pădure, unde copiii dela școalele primare din Cluj și jur sunt duși să-și petreacă o lună la aer curat și cu o supra-alimentație.

Poate norocul a fost ca acești copii să fie încredințați pentru îngrijire unui om cu un rar tact pedagogic, cum e d. prof. Traian Florian care din primul moment a înțeles că o colonie de vară înființată pentru copii nu poate fi decât o școală a jocului organizat, deci a plăcerii și buneii dispoziții. Altfel nu se poate explica cum pentru acești copii s'au făcut: arenă de voley-ball, hinte, leagăne, bazin de bae în aer liber, ș. a. Cum nu se poate explica nici recrutarea atât de fericită a pedagogilor și a pedagogilor tocmai din elementele cele mai tinere absolvente ale școalelor normale, dar mai cu seamă nu se poate explica lacrima sinceră a acestor copilași picurată pe sfârșitul lunei când o serie pleacă pentru a face loc alteia.

Ar fi interesant poate să se știe programul lor zilnic: Dimineața la ora 7 scularea, urmează dejunul la 8, jocuri colective, baie de soare până la ora 10 când li se servește pâine cu unt miere de stup ori magium. Fiecare dormitor pleacă apoi la excursie prin pădure și prin împrejurimi condus fiind de pedagoga sau pedagogul său până la ora 12, când se servește masa, după care urmează culcare până la 3. Li se servește din nou la ora 4 o cană cu lapte și pâine după care servire urmează iarăși jocurile fie la pădure fie în curtea apropiată a coloniei conduse de pedagogi până la ora 7 când se servește cina. Se continuă apoi în veselie cu jocurile colective, un pahar cu lapte, și în fine culcarea când încep întrecerile de povești.

Pentru o armonie a lucrurilor și pentru ca îngrijirea să fie cât mai completă, fiecare copil când intră la colonie aduce o

fișă individuală, care se completează în fiecare săptămână de către pedagogul dormitorului cu câte o cântărire a copilului. La sfârșitul luni se face bilanțul și nu la puțină găsești plusuri de 3 kg.

Mai există pe fișa aceasta o jumătate de pagină rezervată pentru caracterizarea copilului în viața de colonie.

Poate e o încercare și aceasta, dar câtă frumuseță!

Să te cobori pentru a te limpezi în viața intimă a copilului. Să alergi prin pădure pe cărări întortocheate cu copilăria de mână. Să-i servești la masă pâinea caldă în schimbul zâmbetului său curat de mulțumire. Să-i pui copilașului dela 7—14 ani apa în pahar, lingura și furculița în mână. Să te adăpi la rugăciunea lor curată de seară când fiecare se roagă pentru o mamă sau un tată ce muncește din greu într'o fabrică undeva, ori poate rătăcește pe drumuri în căutarea unei bucăți de pâine. Să auzi firul rugăciunii lor aplecând genunchii blânzi pentru cei ce-i îngrijesc. Să închizi treizeci și două de perechi de gene în 8 (opt) dormitoare cu aripa unei povești.

Este aici material pentru caracterizări de multe jumătăți de pagini.

Mă iertați însă. . . Eu mă gândeam la o carte de pedagogie.

George Todoran

Măsurarea inteligenței la adulți

INTERPRETAREA REZULTATELOR.

TESTUL V.

Acesta e *testul de analiză a cuburilor*, prin care se măsoară posibilitatea de judecată practică a subiecților. În acest test cota maximă e 13. El a fost rezolvat în felul următor:

Nr. punctelor rezolvate.	Nr. subiecților.	Procentul subiecților.
--------------------------	------------------	------------------------

I. Români:

0—2	113	33,70%
3—5	79	23,50 „
6—8	72	21,40 „
9—11	54	16,10 „
12—13	17	5,00 „

II. Minoritari:

0—2	80	43,40 „
3—5	40	21,70 „
6—8	26	14,10 „
9—11	33	17,40 „
12—13	5	2,70 „

Curba I ne arată că și acesta e un test greu, întrucât 33,70% din numărul subiecților examinați n'au putut rezolva decât 0—2 puncte. Il menținem căci, în curba generală a testelor menținute, testele ușoare cu cele grele se completează pentru a ne da o distribuție normală a procentului subiecților cari rezolvă testele. Păstrăm acest test și din cauză că el face apel cât mai puțin la cunoștințele subiecților, căci chiar subiecții fără nici o pregătire școlară, analfabeții, numără exact cuburile din fiecare grămadă și acest număr îl indică prin liniuțe.

Curba II arată că și pentru minoritari acest test e greu, distribuția procentului subiecților cari l-au rezolvat fiind analoagă cu aceea a românilor. În ce privește minoritarii aceasta e singura curbă cu o distribuție mai bună, dar n'o putem menține în calcularea etalonului întrucât pe toate celelalte curbe de tipul II le-am omis.

TESTUL VI.

Acest test numit *testul de continuare a seriilor* are 12 rânduri și fiecare rând rezolvat corect primește un punct, cota ma-

ximă fiind 12. Dăm mai jos cele două curbe de rezolvare a testului:

I. Români:

Nr. punctelor rezolvate.	Nr. subiecților.	Procentul subiecților.
0	57	17,00 „
1—3	63	18,80 „
4—6	94	28,00 „
7—9	59	17,60 „
10—12	62	18,50 „

II. Minoritari:

0	46	25,00%
1—3	40	21,70 „
4—6	40	21,70 „
7—9	35	19,00 „
10—12	23	12,50 „

Privind curba I vedem că distribuția este destul de bună, majoritatea subiecților 28,00% rezolvând între 4—6 puncte, iar restul lor distribuindu-se aproape identic deoparte și de alta a frecvenței maxime a acestei curbe. Menținem acest test căci este potrivit atât pentru debilizii mintali, cât și pentru acei ce au o inteligență mai superioară. Aceasta se poate deduce din felul în care se rezolvă testul. Se cere aici ca subiectul să completeze fiecare rând cu semnele care urmează. Cei cari nu prind testul 17,00% fac, de obicei, cruci în toate spațiile goale; alții completează numai spațiile goale din cuprinsul seriei sau adaogă pătrățele la sfârșitul fiecărui rând. Aceasta înseamnă că testul e prea greu pentru putințele mintale ale subiectului.

Curba II ne arată că pentru minoritari acest test e prea greu, 68,40% din subiecți au putut rezolva dela 0—6 puncte și numai 31,50 pot rezolva peste 6 puncte. De altfel greutatea aces-

tui test se evidențiază și din faptul că procentul subiecților scade mereu și de unde la 0 puncte găsim 25% la 10—12 puncte găsim 12,50%.

Testul VII.

Acesta e testul numit *testul de construcții geometrice*. El are cota maximă 16. Testul a fost rezolvat în felul următor:

I. Români:

Nr. punctelor rezolvate.	Nr. subiecților.	Procentul subiecților.
0—2	156	46,50%
3—5	48	14,30 „
6—8	49	14,60 „
9—11	52	15,50 „
12—14	25	7,40 „
15—16	5	1,40 „

II. Minoritari:

0—2	105	57,00%
3—5	17	9,20 „
6—8	19	10,30 „
9—11	21	11,40 „
12—14	18	9,70 „
15—16	4	2,10 „

Curba I a acestui test ne arată că este cel mai greu dintre testele aplicate de noi, întrucât 75,40% dintre subiecți au putut rezolva numai până la jumătate testul, între 0—8 puncte, și numai 24,30% rezolvă testul în întregime. Il menținem fiind o bună piatră de încercare a inteligenței, întrucât subiecții cari au rezolvat testele anterioare vor rezolva și acest test, măcar în parte. Acei cari au rezolvat cu greu testele anterioare și mai ales testul V, nu vor rezolva acest test ci vor tăia în două fiecare

patrat, cu o linie verticală sau orizontală. De asemenea e de remarcat faptul că acei cari nu vor rezolva nici una din figurile din partea întâia a testului, nu vor rezolva nici una din partea II-a și mai ales a III-a, care este cea mai grea.

Curba II ne arată că și pentru minoritari acest test e greu, cel mai greu dintre teste, căci 57,00% au putut rezolva numai între 0—2 puncte. Dar aici a intervenit tot faptul că nu puteau prinde instrucțiunile, necunoscând limba română. Intrucât nici această curbă nu ne dă o variație bună, am omis-o din calcularea etalonului.

B) TESTE OMISE.

După cum am afirmat la începutul capitolului prezent, am aplicat 10 teste, dintre care șapte le-am menținut, căci prezintă o curbă de variație normală și trei le-am omis, din cauză că nu au dat nici o variație. De aceea nu le putem încadra nici între testele ușoare și nici între cele grele. Curba de variație a acestor teste prezintă frecvență maximă la cele două capete, ceea ce denotă că subiecții erau sau inferiori sau superiori normei, care de obicei lipsește. Avem deci numai subiecți cari rezolvă sau nu rezolvă testul, nefiind și grade intermediare.

Vom da mai jos curbele de variație a acestor trei teste omise, fără a le mai interpreta, ele fiind destul de elocvente și ple-
dând pentru omiterea lor.

1. OBIECTE ASOCIATE.

I. Români:

Nr. punctelor rezolvate.	Nr. subiecților.	Procentul subiecților.
0	23	6,80 „
1	32	9,50 „
2	40	11,90 „
3	26	7,70 „

4	52	15,50 „
5	94	28,00 „
6	68	20,20 „

II. Minoritari:

0	38	20,60 „
1	31	16,80 „
2	20	10,80 „
3	18	9,70 „
4	20	10,80 „
5	25	13,50 „
6	32	17,30 „

2. CONSTRUCȚII DIN PUNCTE.

I. Români:

Nr. punctelor rezolvate.	Nr. subiecțiilor.	Procentul subiecțiilor.
0	58	17,30%
1—2	31	9,20 „
3—4	43	12,80 „
5—6	101	30,10 „
7—8	102	30,40 „

II. Minoritari:

0	48	25,80%
1—2	25	13,50 „
3—4	32	17,30 „
5—6	43	23,10 „
7—8	36	19,50 „

3. LABIRINTELE.

I. Români:

0—0,5	70	20,80 „
1—1,5	18	5,30 „
2—2,5	30	8,90 „
3—3,5	50	14,90 „
4—4,5	97	28,90 „
5	70	20,80 „

II. Minoritari:

0—0,5	49	26,40%
1—1,5	17	9,20 „
2—2,5	17	9,20 „
3—3,5	31	16,80 „
4—4,5	51	27,70 „
5	19	10,30 „

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Voi da mai jos curba care reprezintă totalizarea celor zece teste aplicate care ne-au dat cota maximă de 120 puncte, pentru a vedea care este distribuția procentuală a acestor puncte.

I. Români:

Nr. punctelor rezolvate.	Nr. subiecților.	Procentul subiecților.
0—19	35	10,40%
20—39	62	18,50 „
40—59	69	20,50 „
60—79	69	20,50 „
80—99	60	17,90 „
100—120	40	11,90 „

II. Minoritari:

0—19	52	28,20%
20—39	35	19,00 „

40—59	35	19,00 „
60—79	24	13,00 „
80—99	17	9,20 „
100—120	21	11,40 „

Curba I vedem că prezintă o variație destul de regulată, deși în construirea ei am introdus și cele trei teste omise, având tendința de frecvență maximă între 40—79 puncte. Aceasta înseamnă că testele aplicate de noi sunt bune și pot fi utilizate cu succes la măsurarea inteligenței adulților.

Curba II are o distribuție foarte neregulată, ceea ce denotă că minoritarii nu-i vom putea lua în considerare la stabilirea etalonului, întrucât nu corespund unei cerințe primordiale reclamată de aplicarea testelor neverbale de grup: cunoașterea limbii în care se dau instrucțiunile. Minoritarii utilizați de noi erau mai ales analfabeți, așa încât n'au avut posibilitatea de a învăța limba română. Unii o cunoșteau foarte sumar, atât cât au putut învăța în armată. Etalonarea o vom face deci numai cu subiecții români în număr de 335.

Tudor Arcan

Scrisoare

. . . Vezi, iubito, vezi, și-acum

Plânge amintirea'n drum

Cu glas lin de zurgălăi

Peste anii șterși ai tăi.

Când îți scriu, iubito, scriu,

Dela margini de sicriu

Sufletul ți-l plimb pe-aproape

Ca și luna peste ape

Și îți chem de subsiori

Chipul tău de foc și flori.

. . . Că de-ai fi iubito, fi,

Mănăstire'n fapt de zi

Cu clopotniță de-argint

Implinite'n mărgărint,

Clopotind în viers de foc

Pentru chin și nenoroc.

. . . Sau de-ai fi, iubito, fi,

Curcubeu pe ceruri, și

In amurg lumină'ntâie . . .

— Vers de lacrimi și tămâie

Și-ar vărsa, mări, vărsa

Sufletul pe rana sa.

Dar, nu ești iubito, nu,
Decât foc care cresc
In afund de suflet mare,
Ca luceafăr sfânt pe mare:
Alb aprins,
Dar, necuprins,
Semn în carte
'n zări, departe. . .

. . . Vezi, iubito, vezi, și-acum
Amintirea plânge'n drum
Pentru anii șterși ai tăi
Cu glas lin de zurgălăi,
Când îți scriu. iubito, scriu
Dela margini de sicriu,
De te plimbi de mine-aproape
Ca și luna peste ape.

BCU Cluj, Central University Library Cluj *Ion Moldoveanu*

Caste veșnice

Scrisoarea ta m'a surprins, m'a turburat, m'a făcut să întrezăresc pentru o clipă, revenirea zilelor de altădată. Dar cumpănind mai bine lucrurile, am văzut imposibilul înfăptuirii. Intoarcerea ta ar fi o pângărire a trecutului, căci nu mai ești cea de odinioară, fragedă ca diminețile primăvăratice, cu care am împărțit câțiva ani lipsa și bucuriile unei vieți de boem, ci aparții acum altei lumi, altor obiceiuri. Rămâi deci! Și-apoi colțișorul meu — acelaș din trecut — e prea rustic pentru tine, pentru frumusețea ta, căci ești făcută pentru un cadru mai îmbelșugat, mai armonios și-ți mai amintești probabil de cuvintele pe cari ți le spuseseam odată: „Frumusețea și bogăția merg întot-

deauna alături; păcat că nu-i tot așa și cu talentul! . . ." Surprizele pe cari ți le prevestiam chiar de pe atunci, n'au întârziat să vie. Au început cu seara aceea, *mare* pentru tine, când te-ai întors acasă veselă, năucită încă de reflectoarele scenei și aplauzele zgomotoase ale publicului. Imi ziceai:

— Gataaa! . . . Am să mă mut! Un apartament întreg! Mobile, covoare, flori, — bogăție! Mă voi răzbuna de toate mizeriile de până acum. . .

Și-ai plecat!

N'am încercat să te rețin. Aveam oare vre-un drept? Cei câțiva ani de trai comun erau prea puțini când pe tine te aștepta visul atâtor zile noroioase: bogăția! — fericire de un interval relativ însă, o știam bine, căci eram sigur că v'a veni ziua în care o să regreți necazurile de odinioară. . . Nici n'am căutat să te întâlnesc ori să te salut! La ce-ar fi folosit contrastul dintre rochia-ți de mătase și pantalonii mei lucioși și zdrențuiți? Doar la vre-o țintă a ridicolului, poate, sau la vre-o tacită aluzie de ajutor! Iar umilul meu salut ar fi avut ceva din gestul unui parvenit, unui intrus, unui calomniator; te stingherea poate ridicarea unei pălării dintr'o viață pe care nu mai voiai s'o recunoști. Te salutau în schimb ațlii. . . Dela chipiul galonat al unei uniforme, până la jobenul grav al unei excelențe!

. . . N'aveai să mai găfăi urcând dealuri gârbovite de sănătatea soarelui, ci au urmat lente rătăcirii prin țări aprinse, cu porturi răcoroase, alintătoare, sugestive. . .

Cu timpul a trecut și nebunia asta și azi, după zece ani de viață visată, îmi scrii c'ai dori să te întorci la traiu-ți de mai'nainte. Te cred. In orice îmbelșugare te-ai găsi, ea n'are mi-reasma lipsei de altădată; viața ta de acum e atât de artificial ornamentată, încât te apasă, te stingherește. Fără să vrei ai suspinat:

— Unde sunt zilele de altădată, cu masa de un pol, luată pe câte-un tăpșan înșorit, la picioarele căruia dormeau vre-o duzină de derbedei fără lucru? Unde-i odăița întunecoasă, cu

ferestruica ei chipuită de înghesuiala pereților, dar plină de atâta intimitate?

Și te-ai hotărât brusc:

— Mă voi întoarce!

Crede-mă, n'o face! Câteva zile, o săptămână, o lună, un an chiar! — deși mă îndoiesc — poate te-ar satisface acest capriciu care ți s'ar părea o revedere a copilei de altădată, dar pe urmă te-ai plictisi, vei suferi. Vei vrea să te întorci iar la traiu-ți îmbelșugat, ticit, dar obositor ca o promisiune imposibilă, — și n'o să poți! Gândește-te, nu mai ești tânără; nu mai e vremea să ridici doar degetul și să-ți reiei vechile ocupații, păstrează-ți bine locul câștigat: Ești doar o artistă destul de cunoscută și-o prietenă discretă a unor puternici mai puțin discreți. Punctul atins — care de altfel e dincolo de pragul norocului porcesc — e îndestulător chiar și pentru o cocotă, decum pentru o femeie cinstită, cum vrei să treci. Așa dar răspunsul meu unei forțe necunoscute nu poate fi decât următorul: Nu mai oscila între viața ta actuală și copilăriile trecutului; pentru tine-i mort, pentru mine un veșnic prezent, căci trăiesc mereu în el; nu l-am părăsit niciodată. Sunt acelaș visător care își făurește versurile acompaniat de sfârâitul cârnațului ce se prăjește pe sobiță și care la momentul oportun al scrierii sale e întrerupt de vijelia vulgară a proprietăresei:

— Ei, domnule! Banii! Chiria!

Văzând că încep să mă revolt deabinelea, pleacă bombăind, știind că până diseară am să găsesc vre-un anticar căruia să-i vând câteva volume purtate de vreme, căci acum nu mai am nici puținul de altădată; plecarea ta m'a făcut altruist: l-am împărțit cu cârciumarii. Am căutat totuși să câștig câte ceva. Ca salahor nu mă puteam angaja, căci ar fi răs toți de mine, deși aveam poftă să mă imbecilizez întrucâtva; posturi găseam prea destule în viață pentru a mai căuta prin calendare; atunci am făcut ceia-ce face oricare român: politică! Imi mergea destul de bine, căci peroram și pentru guvernamentali și pentru opoziție. Dar în ziua

când vicleșugul meu fu descoperit, am fost dat afară din amândouă părțile, fără să se țină în seamă necruțarea-mi pentru coardele vocale. Iar într'o seară, pe când mă plimbam căci n'aveam ce face — ca mai întotdeauna de altfel — am fost prins la o încrucișare de străzi întunecoase de amândouă cetele oratorice, cari de acord (singurul pe care l-am avut vreodată), m'au bătut destul de bine. Crezi că le-am făcut plăcerea să mă plâng? Nu! M'am ridicat de jos liniștit, zâmbitor și după ce privii îndelung întinsul bolții cerești, făcând comparație între stelele pe care le vedeam și cele pe care le văzusem, am rostit clar, cu chibzuința unui senator de drept:

— Intr'atăta risipă de forță mă simt doar spirit și în consecință spiritual.

Și am pornit agale spre casă, dar pentru totdeauna lecuit de plăcerea câștigării masselor populare.

Acum sunt liniștit. Scrisoarea ta m'a făcut aproape fericit: Imi dau seama că nu m'ai uitat. . . Nu fac nimic, dar inactivitatea asta nu-mi face rău. Sunt mulțumit să mă plimb alene pe străzile pustii, sorbind nesățios aerul purificat al toamnei, iar când sunt acasă, gust cu plăcere umorul sănătos al lui France, paginile induioșetoare ale lui Knut Hamsun, sau pornograficile maxime pitigrilliene. Azi îmi servesc ca hrană sufletească; mâine — cine știe? — poate fizică. . . Iar când îți simt lipsa — și trebuie să-ți mărturisesc că numai uneori — mă duc de mă reazem ușor de ferestruica *noastră* și privesc vag străduța din față-mi, veselă altădată, canal de agonii tomnatice acum. Și fără să vreau îmi răsare în minte tragedia grozavă a Indiei.

I. Gh. Severeanu

Rod peste mâine *)

M'au semănat străbunii 'n vreme bătrâne
Pe brazdă de nădejdi — necunoscut.
Și am crescut cu datina sub cer de grâne,
Spic vremuit de cântec și trecut.

Rod peste mâine pârduit în soare
Cuminecat în ploii și mărăcini,
M'aplec spre voi, în crez de sărbătoare
Din cetină de gând și de lumini.

Culegeți-mă și mă aruncați apoi
Cu tinerețea zestre spicul să răsară
In holda gingașă a legii noi,
Un snop de vers în nouă primăvară.

II.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și'n taină când ieși-vor păcurarii
Să-și pască turma de luceferi blânzi
Pe margini de istorie flămânzi,
Mă poarte'n trișcă cronicarii.

Din lut nătâng mă frângă în lumină
La marginea împărății de stejar,
Zălog pe foaia gândului hoinar
Sub creanga anilor creșcuți la stână.

Cu mulcom grai în frunză dăltuit
Vreau toamna limpezită de blestem,
Să mă cuprindă 'n românesc poem
Chezășie tânără, pentru pliniri de mit.

George Todoran

*) Din volumul în ms. „Rod peste mâine“.

Spre Golgota

N. Brana

Locuri natale

Aici

Am învățat să rid la soare
Când printre zări îmi îngropam privirea
Ce s'agăța de pasări călătoare
Care sburau pătând nemărginirea.

Aici

Mi-am făurit credințe
In seri când de prin văi sunau tălăngi
Când lumi de astri porneau să mă alinte
Brăzdând pustiul pironit pe crăngi.

Aici

Crescut-au dorurile mele
Și-a început să mi se 'nalțe cântul.
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aici

Primii zâmbiri și mângăiere
Dela bunici, ce dorm întru Prea Sfântul.

Aici

Comoara visurilor mele
Din hămi largi, eu căutai s'o strâng.

Aici

Sorbii și bucurii . . . și rele
Și învățai: s'alerg . . . să râd . . . să plâng. . .

Ioan dela Olt

Romanțarea vieții lui Eminescu

În apus acest gen literar este exploatat cu succes. La noi încercările au fost sporadice și de dată recentă. Adolescența noastră n'a cunoscut altă viață romanțată decât populara *Alexandrie*.

Se pare însă că azi se accentuează tot mai intens această înclinație spre reînprospetări de vieți colbăite. Dela *Zodia Cancerului a lui* Sadoveanu, prima reușită încercare e a dd. Romulus Dianu și Sergiu Dan, prin romanțarea „romanțioasei” vieți a lui Anton Pan, apărută într'o nouă ediție sub titlul: „*Nastratin și timpul său*”.

Liviu Rebreanu, a încercat romanțarea martirului moț prin înscenarea eroului Horia în „Crăișorul”. Dar „Crăișorul” n'a reușit să fie decât o slabă copie a lui Horia. Episodul salvator al romanului e doar ultima parte a cărții, unde se concentrează toată groaza emotivă, prin tragerea pe roată a trupului ce-a rezistat martirajului fără scâncet, înduplecând mila gratitativă a nemeșilor încropiți în fărădelegi. Tot în acest sens se poate aminti prezentarea lui C. Ardeleanu cu „Domnu Tudor”. Tudor Vladimirescu este un roman palid și chiar neverosimil.

Plin de exotică poezie și îndrăzneată acțiune s'a născut „Spătarul Milescu Cîrnu” de sub pana poetului Radu Boureanu. Sbcuciumul acestui desrădăcinat savant, este tescuit deodată cu fresca timpului, în cele câteva sute de pagini, măistorit incopciate.

Tot încumetarea lui Milescu a ocazionat volumul editat de „Familia” a lui T. Moșoi, care romanțează călătoria românului prin China.

Nu cunoaștem nici un fragment din „Viața lui Cantemir” anunțată de Petru Manoliu. După cele câte le cunoaștem din scrisul dlui Manoliu, bănuim însă de pe acum o realizare rar împlinită. Viața savantului domn în principatul Moldovei va fi sfredelită de burgul dlui Manoliu, desțelenindu-ne din cronici

și hrisoave pe precursorul atâtor științi în țara românească.

Tot din romanțările în fașă se desprinde „Măistorașul Aurel, ucenicul lui Dumnezeu“, scrisă de Victor Ion Popa cel mai indicat scriitor să romanțeze sbuciumata și româneasca viață a lui Vlaicu. Cunoaștem câteva fragmente ce ne îndreptătesc într'o anticipație afirmativă de mare realizare.

Atmosfera de românism ce explodează din fiecare cuvânt, gest și atitudine, patriarhalitatea vieții părintești a lui Vlaicu din Bințiști, strădania din copilărie a măistorașului, de-a întrece păsările cerului devenind ucenicul lui Dzeu, gloria și moartea eroului, sunt prinse cu atâta putere de plasticitate, încât, fac din această carte *epopeea cuceririi aerului românesc*.

Așteptăm apariția acestei cărți cu legitimă nerăbdare.

Acesta este peisajul vieților romanțate, când dnii Lovinescu și Cezar Petrescu exploatează figura lui Eminescu.

Atât dl Lovinescu cât și Cezar Petrescu au vrut să ne redea un Eminescu așa cum a fost. Deosebiri de sondare peisajistică și psihologică îi depărtează însă pe unul de altul. Dl Lovinescu a zdruncinat icoana ce-am închis-o în noi și ne-a dat un Eminescu prea om și prea puțin poet. Cezar Petrescu a reușit să închege un Eminescu nutrit de imaginația și încălzit de adolescența noastră. De aceea Eminescu (I) dlui Lovinescu se târăște într'un cadru social vulgar. Medial respingător se accentuează în special în volumul al doilea „Bălăucă“ — titlu nejustificat de altfel, bazat pe legendă. Adevărurile pe cari caută să le demonstreze dl Lovinescu dor, cu atât mai mult cu cât sunt o gratuită înscenare. Lipsește din trilogia criticului, atmosfera romantică, necesară copilăriei și dragostei poetului.

Dl Lovinescu este prea mult biograf — cum foarte just observă dl Romulus Demetrescu — și prea puțin istoric, acolo unde trebuia. Intreg scheletul romanțării este artificial și de-o rigiditate respingătoare. De altfel rigiditatea sare în ochi tocmai prin evidența lipsei de spirit inventiv al acțiunii săracă de poezie și fantezie artistică. Autorul n'a putut trăi cu eroii pe care

fi încarnează deșăntat. Astfel studenții transilvăneni din jurul lui Eminescu la Viena, vorbesc o limbă artificială, pe care autorul n'a cunoscut-o, nereușind să-și însușească particularitățile ei nici prin studiu, fiind moldovean. Dar aceeași stâlcire o întâlnim chiar și în gura moldovenilor. Creangă și Eminescu ca provinciali, vorbesc neverosimil și iluzorii.

Din trilogia Eminesciană a dlui Lovinescu nu putem accepta nici icoana geniului, nici dragostea acestuia — redată așa de magistral de dl Cezar Petrescu, și pe care burgul excesiv de critic al autorului *Bălăucii* a profanat-o deadreptul, trecând peste gustul limpede și curat al acelora ce-au văzut în dragostea nefericitului poet, un altar de jertfă de care atingându-te comiți un sacrilegiu.

Ceeace n'a reușit spiritul lucid al criticului, a înfăptuit cu succes intuiția de scriitor a lui Cezar Petrescu. *Mite*, *Bălăuca* și *Inseninare*, nu pot fi decât încercări nereușite cu cari dl Lovinescu n'a avut decât de pierdut. *Luceafărul*, *Nirvana* și *Carmen Seculare* semnate de Cezar Petrescu, sunt cele mai elocvente răspunsuri ce i le-a dat cineva.

În *Luceafărul*, autorul ne povestește copilăria poetului, îndrăgît de pădure și câmp, mizeriile lui dela Ipotești și hoinărelile prin poene cu prisăci, apoi lăcătuirea lui la gimnaziul nemțesc din Cernăuți, de unde fuge. Neputând însă îndupleca asprimea Căminarului Eminovici, e internat din nou.

Aici ia parte la reprezentațiile trupei Tardini, dela cari e nelipsit. Fuge din nou acasă de dorul mamei lui și-a sorei Henrieta, precum și locurilor care i-au prea torturat nostalgia după fânațe. Acum are prima dragoste cu o fată dela țară. Indrăgostit de cărți, dar neputând suporta școala, ajunge „conțopist” la Botoșani, bucuros că nu mai cere nimic căminarului. Colegii îi prezic viitor și avansări rapide. Iși dă însă demisia la sfatul fratelui său Șerban, care s'a întors dela Erlaugen, unde studia medicina, și trece din nou la Cernăuți. De acolo se înrolează în trupa Tardini și pleacă la Brașov. Il regăsim pe

rând, din nou la Ipotești, apoi în casa lui Aron Pumnu la Cernăuți și în urmă la Blaj, de unde ajunge la Giurgiu hamal în port ca să fie recrutat ca sufleur în trupa lui Pascali îndrăgostindu-se de Eufrosina Popescu. Cu această trupă colindă pe la Cernăuți, după ce înainte vizitase Capitala, parcurgând drumul aproape tot pe jos. Dela Cernăuți întorcându-se cu trupa la Botoșani, e înhățat de slugile căminarului cari îl duc pe sus la Ipotești. Aci se sfârșește primul tom.

Al doilea volum „Nirvana“ ne filmează epoca studențească dela Viena și Berlin, până la întoarcerea definitivă în țară.

Epoca vieneză e admirabil redată. Bazat pe numeroase amintiri și documente în legătură cu viața poetului, dl Cezar Petrescu ne-a prezentat momente bine precizate. Viața colectivă de studenți, cu atmosfera de naționalism stârnit de avântul poetului, prietenia cu Slavici, micile mizerii și scenele ce înmânghează episoadele majore din viața nefericitului poet, sunt capitole magistral redată. Serbarea dela Putna cu contribuția lui Eminescu este tulburător de reușită. Copleșitor capitolul întâlnirii cu Veronica Micle, ce strălucește de vervă și inteligență.

Cezar Petrescu și-a pus la contribuție mult imaginația artistic creatoare. Astfel inventivitatea l-a condus la episodul întâlnirii lui Eminescu cu o femeie de stradă care-i inoculează germele bolii fatale.

La Berlin atmosfera e mai sumbră. Poetul încearcă crize tot mai accentuate, atât morale cât și materiale. Dragostea obsedantă a Veronichii, boala interpretată tragic de fratele său doctorul Șerban, lipsa de bani, stăruința agasantă a lui Maiorescu de a-și trece doctoratul etc. . . . duc inevitabil spre o înclinație vădită spre filosofia budistă, căutând o alinare în contemplarea vieții. De aci și justificarea romanului intitulat: „Nirvana“.

Tonul acesta este o evocare caldă și deosebit de reușită în tescuirea formației spirituale a marelui nostru liric.

Cu ultimul volum „Carmen Seculare“ Cezar Petrescu încheie trilogia „Luceafărul sau romanul lui Eminescu“.

Aceste din urmă pagini mustesc viața cea mai grea a poetului, cuprinzând anii petrecuți în țară până la fulgerătoarea prăbușire.

Incătușat într'o activitate ce-l măcina fără cruțare, redactor la un ziar pe care-l scria singur, neînțeleș și urât de lume, idealistul Eminescu avea să facă cunoștință cu vrășmășia mediului, care ca și astăzi ridică din putregaiul societății, nimurugii și spoiții pe care-i cocoțează în vârful piramidei sociale. Astfel sfârșitul care atinge accente de tragedie antică este justificat și neliniștitor de emoționant.

Construcția aceasta epică, masivă și tulburătoare angaja o magistrală subtilitate de stilizare dublată de-o adâncă sondare a subiectului precum și-o inepuizabilă imaginație. Pentru că marele merit al dlui Cezar Petrescu, care a studiat milimetric biografia poetului, este toată invenția episoadelor și amănuntelor din viața nefericitului poet, a mediului, personagiilor și imbietaerei atracției ce înflorește din toate slovele trilogiei.

Descrierile naturii ating culmi de poem alimentate de trăirile intense ale eroului principal, în anturajul căruia cresc personajii bine și încheșat redade ca moș Onufri, portarul dela K. K. Ober Gymnasium din Cernăuți, Raluca mama poetului, Henrieta sora lui, Aron Pumnul, directorul Wolf, Moș Trofin, baciul Alexă, păcurarul ce-și ia lumea în cap nenorocit din dragoste și cu care se întâlnește trăind zile de servitor la București și altele ca să ne oprim cu citarea lor la primul volum.

Deși Cezar Petrescu are o deosebită înclinație spre psihologia personagiilor, starea socială din timpul lui Eminescu e deosebit de reușit zugrăvită.

Am găsit în cariera de scriitor a dlui C. P. multe lacune. Nu-i locul aci să le trecem în răspăr. Ceeace trebuie să recunoaștem e marele merit de creator al vieților umane. Personagiile lui C. P. te captivează, trăești cu ele de mână emoție de

emoție și te împrietenești într'o înfrățire dincolo de scoarțele cărții.

Trilogia eminesciană sub acest indice e o realizare fericită.

Câteva greșeli de exprimare, puse în gura lui Eminescu, nu-i scad din valoare. De altfel e și imposibil să nu treci cu vederea peste infirmități de detaliu într'o epopee ca aceasta. La o primă ediție se pot retușa.

I-am imputat d-lui Cezar Petrescu multe rânduri de mântuială. Din carul de romane, nu știu câte vor înfrunta burgul timpului. Trilogia eminesciană va rămânea însă catechismul geniului național, servind nelimitat limba literară sucită de atâția asalatori ai condeiului de azi și totodată alături de *Intunecare*, cea mai desăvârșită realizare a acestui scriitor.

V. Copilu Cheatră

Creionări pe marginea unui jubileu

— 75 ani dela întemeierea Astei. —

Se împlinesc trei pătrare de veac de când gândul marelui Șaguna pentru înființarea unei reuniuni a cărei chemare să fie lățirea culturii populare și înaintarea literaturii cu puteri unite", a luat ființă, 1861—1936. Timp suficient pentru a avea perspectiva istorică necesară unei examinări și puneri în justă valoare a unui fenomen cultural. Intr'adevăr, cu cei 75 ani în spate, fosta „Asociațiune transilvană pentru literatura și cultura poporului român", actuala „*Astra*", este cea mai veche instituție culturală românească. Viabilitatea ei rezidă în forța morală pe care *Astra* a reprezentat-o, printr'un program croit pe nevoile poporului român din aceste părți — și prin munca până la sacrificiu a celor cari au ostenit la conducerea ei. *Răspândirea culturii în popor* i-a fost preocuparea de fiecare pas, iar la realizarea acestui desiderat și-au întins mâna, peste ani, cei mai de

seamă fii ai Ardealului. Mitropolitul A. Şaguna, Baronul V. L. Pop, D. Cipariu, Gh. Bariţiu, Ion Micu Moldovanu, Al. Mocsony, A. Bârseanu, Vasile Goldiș, sunt nume trecute pe la conducerea ei și intrate definitiv în Pantheonul valorilor spirituale românești. Astra, atât prin grai viu, prin conferințele, șezătorile și serbările organizate, cât și mai ales pe teren publicistic prin tipărirea de publicații cari au atins tirajul de aproape două milioane exemplare, a înscris după Școală și Biserică, cea mai glorioasă pagină de culturalizare românească.

Dar rolul mare al Astei este a se căuta în altă parte. În Ardealul antebelic, asuprit de o stăpânire vitregă și fărâmițat de asperități personale și confesionale, Astra, cea dintâi, ridică steagul unei solidarități conștiente sub egida sentimentului național. Și dacă Astra nu ar fi realizat decât acea „*unire în cuget și simțiri*” element fără de care unirea politică nu s'ar fi putut închea, — totuși ar rămâne cea mai grea contribuție pusă în serviciul cauzei românești. Și a fost posibilă această *unificare* pe plan cultural-național pentru că intelectualii ardeleni nu s'au erijat într'o îngustă solidaritate de *castă*, ci s'au considerat întotdeauna exponenți ai poporului mult, sărac și incult, dar cheazășie a vitalității rasei. *Satul* a fost, prin urmare obiectivul spre care s'au îndreptat privirile Astei în trecut, și tot satul va trebui să rămână în centrul preocupărilor ei viitoare!

Dacă *Astra* în actuala configurație românească își mai are rostul, — este o întrebare absurdă. Atâta timp cât programul ei nu se poate epuiza, întrucât ambele sale postulate: 1) *cimentarea sentimentului național* și 2) *difuzarea culturii în popor*, sunt cerințe permanente ale istoriei, — atâta timp Astra își va avea rostul. Va trebui numai să găsească modalități potrivite timpului, pentru a-și păstra caracterul de veșnică tinerețe. Înființarea *Bibliotecii*, a *Șoimilor*, a *Școalelor țărănești*, sunt o cheazășie că Astra și-a înțeles chemarea și că pășește cu tinerețe pe drumul realizărilor românești.

Cluj, Sept. 1936.

Ion Moldoveanu

Instalarea Mitropolitului bisericii Române-unite

Instalările de Mitropolit dela Blaj au prilejuit întotdeauna manifestări de solidaritate națională și culturală. Și nu pe nedrept întrucât atribuțiunea de șef suprem al Bisericii române-unite a fost întotdeauna egală cu una culturală-națională. E desul pentru a demonstra aceasta, a aminti din pleiada de arhieriei ai Blajului, numai pe marii Inocenție Micu, Petru Pavel Aron, Vasile Suciuc. Câte nume atâtea *momente* culturale și naționale în istoria românilor ardeleni!

Iată de ce noua instalare, prin persoana I. P. S. S. Mitropolitului Niculescu, capătă semnificația unui fapt ce depășește cu mult rubrica unui fapt divers. Aceasta cu atât mai mult, cu cât rolul și rostul chiar al Bisericii române-unite, în actuala configurație românească, depinde de modul cum această Biserică va înțelege a se manifesta.

Persoana I. P. S. S. instalat, prin autoritatea pe care o viață de mucenic și o cultură de savant i-o dă, ne face să credem că Biserica Unită va găsi o cale care să se împletească cu cinste în aceia a destinului neamului românesc. În acest sens urăm tradiționalul: „Intru mulți ani, Stăpâne!”.

I. M.

CĂRȚI

Necrologul unei prietenii literare

E recentă încă acțiunea revistei „Familia” de-a stabili o prietenie literară între noi și vecinii de peste Tisa. Oamenii de litere se părea c'au ajuns să se pape frățește. N'am crezut nicicând în această iluzorie înfrățire. Pentru că în fond pactul lite-

rar încheeată la Oradea germina de iredentismul maghiar retușat doar la suprafață. Totuși mâna întinsă a părintelui Makkai a fost strânsă zdravăn de românul Romulus Dianu, iar gestul romancierei Maria Berde a fost cronometrat de Zaharia Stancu, cu multă afecție. Dl Samarineanu s'a grăbit să difuzeze entuziast steagul literar confecționat cu atâta râvnă.

Intr'o cronică din *Lanuri*, ne exprimam îndoiala ce ne stăpânea, descifrând abecedarul acestei comunități româno-maghiare. Și iată că timpul nu mai îndelung decât o șchioapă a confirmat revoltător de cinic ceea ce bănuiam numai.

Măciuca ce ne-a trântit-o oblu în moalele capului, unul din cei mai de seamă scriitori maghiari din Ardeal, e dovada cea mai eclatantă a șubredei înțelegeri pe care o divinizam, căutând s'o alimentăm cu entuziasmul nostru nelimitat .

Și acum să facem loc să vorbească faptele scriitorului ungur, a cărui prietenie de eri m'a încălzit împărțind nu odată în două un druț de pită românească și-o fărâmă de entuziasm.

Scriitorul Nyirő Jozsef, prietenul dela Odorhei, prezentat cititorului român de părintele Ilie Dăianu în mai multe traduceri și de largă ospitalitate a revistei bucureștene „Boabe de Grâu”, era alintat de naivitatea noastră credulă, până la paroxism. Iată însă că de sub masca frăției lui manifestate, au împroșcat șopârlele și sentimentele lui de năpârcă camuflate, în toată goliciunea lor.

Aflăm că d-sa a scos la Budapesta un roman intitulat „Az én népem” ceiace nu-i încă un păcat. Scrii cartea și-o dai publicității acolo unde te editează, căci n'am putea pretinde ca scriitorul maghiar din Ardeal să se editeze numai în țară. Acolo unde începe crima acestui pripășit cu simțuri prostituate, îngăduința noastră nu i-o mai putem credita. Căci iată care este în linii generale, acțiunea romanului său.

Eroul principal, preotul Batár Béla dintr'un sat ardelenesc, stăpânit de danaide că trăește în România, mustește de ură și dispreț față de statul român și rânduielile noastre. Ura lui se

altoiește, când adresându-se autorităților, că nevasta i-a fugit sedusă de un funcționar, este interpretat drept agitator și ca urmare e închis și supus torturilor. Un alt erou, medicul satului este desnădăjduit pentru că nu i se recunoaște diploma Universității din Budapesta, motiv pentru care decedează, dedându-se beției. Viitorul familiei Déneș — în altă parte — este zdruncinat fiindcă unicul vlăstar e trântit la examenul de limba română, ceea ce-l împinge la sinucidere. Altă tragedie se întâmplă cu învățătorul satului, care pentru a-și păstra postul e forțat să-și lase legea și să treacă la ortodoxism, alunecând din umilințe în umilințe ca disprețuit. Apoi o fetiță moare de pneumonie, pentru că a trebuit să asculte lecțiile de religie în tinda bisericii, școala fiind rechiziționată de stat. Iar ca un corolar al acestor incriminări, fiecare capitol se încheie cu o seamă de reflexii pe cari autorul le-a pus în gura unui nebun, sub forma de blesteme adresate statului român și ridicate la înălțimea de profeții.

Până aici cartea dlui Nyirő, de aici încolo interpretarea irendentismului maghiar. Mă mir cum de n'au sezizat încă Liga Națiunilor, căci cartea aceasta așa cum e scrisă, plină de talent, este cel mai revoltător certificat al autorităților și rânduielilor noastre. Pusă în slujba profanării românismului, cartea lui Nyirő, aduce o contribuție nelimitată revizionismului. Că va fi tradusă în toate limbile nu ne îndoim. Ungurii nu cunosc nici buna cuviință nici frica de respectul adevărului public. Vor jertfi totul pentru a ne înjosi în ochii lumii. Ei apreciază pe cei ce-i servesc. Nyirő Jozsef e sărbătorit la Budapesta ca un erou. Romanul lui e catechismul suferințelor ungurești, urlate în patru colțuri de lume.

Noi ce facem pentru restabilirea adevărului? Ce-am făcut și până acuma. Tăcem și înghițim scurta. În țara aceasta nu se găsește nimeni să se sesizeze. Ne ustură obrazul de pălmuirea ce ne-a dat-o dl Nyirő, dar nu ne încumetăm să reacționăm.

Nyirő Jozsef îndrăznește totuși, sunt sigur, să ne înfrunte chiar aceste rânduri. Trăește în țara aceasta de care și-a bătut

joc, pentrucă e edificat de îngăduința noastră. N'a fugit pentrucă nu crede nici el în minciunile pe care le-a scornit. Autoritățile românești cari în romanul lui au îmbutușit la închisoare atâția nevinovați, îl vor proteja sau cel mult îl vor muștra cu ricoșeuri. Așa ca și pe Geza Tabéry dela Oradea care se revolta contra celor cari au îndrăznit să schimbe numele străzii din ungurește în românește. Și acesta e tot un scriitor care a aderat la pactul literar. Iată cum pot să-și bată joc toți pripășiții de țara în care sug lefuri baronești.

Și să nu se creadă că generalizăm din șovinism aceste cazuri. Exemplificări întâlnim la tot pasul. Rodul dorit îl putem culege întinzând doar mâna numai. N'am făcut altceva decât să adăugăm încă o durere, la marea noastră durere pricinuită de jivinele pe cari le cultivăm și le menajăm. (Nu-i cazul dle Eftimiu să-i iai apărarea confratelui Nyirö?).

Dar nu uita dle Nyirö, peste orice apărare, acest necrolog, pe care l-am scris pentru prietenia noastră va fi preludiul obligației și angajamentului ce ni-l luăm. *Library Cluj*

Obrăznicia d-le, tare ca potângul se va întâlni cu vâjnoșia pedepsei pe care o meriți și pe care ți-o vom aplica-o Dumnezește, ca să se știe, ca s'o ții minte și ca s'o vadă și cei dela Budapesta.

Ia acest prohod al prieteniei noastre drept protestul românismului pe care l-ai pălmuit.

V. *Copilu Cheatră*

Două cărți despre orientarea profesională

O problemă care câștigă tot mai mult teren în câmpul discuțiilor și aplicărilor științifice este pregătirea tineretului de orice categorie socială sau intelectuală pentru viața colectivă a statului. Problema are avantajul că răsare din nevoile practice și imediate ale oricărei societăți conștiente. Grija de căpetenie în realizarea faptelor comune este plasarea fiecărui individ la

locul în care el poate să dea cea mai mare contribuție. În acest fapt constă problema *orientării profesionale*. În principiu, societatea (fie ea stat sau orice, fel de corporațiune) trebuie, în prima linie să formeze indivizi pentru viața colectivă, deprinzându-i cu muncă conștiincioasă și folositoare, iar în a doua linie, trebuie să-l pregătească pe fiecare pentru funcțiunea pe care în urma dotației sale naturale o poate îndeplini cu maximul de eficiență. Mai mult, să mijlocească plasarea fiecărui individ la locul de care-l leagă interesul și capacitățile sale de realizare.

În această privință e de prisos să spunem că în țările cu un grad înaintat de civilizație sunt de multă vreme și bine organizate instituții speciale prin care se urmărește orientarea profesională a tinerilor, ținându-se în prima linie seamă de posibilitățile lor biologice și psihice, iar în a doua linie de interesele lor.

Cărțile despre care va fi vorba în această notă vor cuprinde în esență tocmai problema pregătirii și orientării profesionale, — așa cum începe să ia ființă în timpul din urmă și la noi.

Prima carte:

Indrumări Universitare

apărută în Ed. Oficiului Universitar al Universității din Cluj) cuprinde o serie de articole privitoare la viața studentescă, indicând sfaturi și directive pentru pregătirea și orientarea studenților pentru profesiunile academice.

Prefața iscălită de Prof. *Fl. Ștefănescu-Goangă*, *Rectorul Universității* fixează directivele studiului științific al vieții studentești cu scopul de a se putea oferi un sprijin studentului în pregătirea cetățenească și științifică.

Dr. M. Zolog și *Dr. O. Comșia* prezintă un studiu științific asupra igienei vieții sociale studentești. Punctul de călăuză al acestui studiu în viața studentescă pe lângă exercițiul funcțiunilor

mentale, care duce la dezvoltarea psihică a individului se cere în aceeași măsură dezvoltarea fizică a sa. „*Ceeace interesează în educațiunea fizică este dezvoltarea armonică a individului, în toate componentele lui biologice și nici decum tendința unilaterală spre record*“ (p. 14). Acest citat definește concis atitudinea de reală înțelegere pe care o iau autorii în această problemă. Din punctul de vedere al igienei sociale generale autorii sunt pentru intervențiunea statului prin mijloace științifice în problema selecțiunii și îmbunătățirii rasei.

Prof. Dr. Iuliu Hațieganu în articolul: *Educația Fizică în Universitate*, subliniază prin prezentarea de fapte importanța educației fizice în Universitate. După ce face o expunere istorică a problemei, D-sa fixează un program de educație fizică pentru Universitatea din Cluj.

Miezul problemei este tratat de trei studii consecutive semnate de *Dr. D. Todoran*, Directorul Oficiului Universitar. În primul: „*Orientarea profesională academică*“ fixează principiile orientării profesionale academice în:

1) Cunoașterea individualității. 2) Cunoașterea profesiunilor superioare; 3) Cererea de personal în profesiunile academice. În vederea realizării orientării profesionale s'a introdus la Universitate examenul medical și psihologic, pentru selecționarea candidaților și stabilirea unui raport real între calitățile biologice și psihice ale candidaților și pretențiunilor profesiunii pentru care se pregătesc.

Al doilea studiu: *Technica muncii intelectuale*“ cuprinde indicațiuni de o incontestabilă valoare practică pentru felul muncii intelectuale studențești. Sunt sfaturi pentru întrebuințarea rațională a timpului, pentru o lecție cât mai eficientă, pentru pregătirea științifică a tezelor (elaborarea fișelor) și o mulțime de alte probleme frecvente și necesare în viața studențească. Ultima parte redă în mod admirabil necesitatea și modalitățile formării unei mentalități științifice, lucru care este pe primul plan între cerințele unei bune pregătiri profesionale.

Ultimul studiu: „*Principii de Igienă mintală*“ care prezintă cea mai plăcută lectură, înfățișează importanța capitală a sănătății psihice în viața studentească. Problema care se pune este care sunt mijloacele prin care studentul își poate păstra și cultiva sănătatea sa psihică mai ales ținând seama de condițiile sociale turburătoare care invită la fiecare pas psihicul la neli-niște, nevrose, lucruri care duc direct la tot felul de maladii mintale. Igiena mintală în viața studentului are rolul de a prezenta condițiile necesare pentru menținerea echilibrului sufletesc necesar studiului și pregătirii profesionale. În studiul respectiv sunt o serie de rețete importante pentru acest fapt ca: Privirea lucrurilor în față cu încredere și optimism, atribuirea răului lucrului ce-l produce, dezvoltarea umorului, dezvoltarea deprinderilor sociale bune, etc., și încheie cu *Crearea unei filosofii activiste*, un capitol substanțial prezentat într'o formă admirabilă din care cităm ultimul aliniat în care se adresează studentului: „caută să-ți creiezi o filosofie activistă, o concepție armonică despre lume și viață, pe care să tinzi s'o realizezi și în care să fie cuprinse ideile și valorile dominante ale comunității sociale din care faci parte, dacă vrei ca drumul ce-l ai de străbătut în viață să-ți fie mereu luminat și dacă vrei să te dezvolti și să te desăvârșești până la marginile îngăduite de natură, spre cel mai mare bine al tău și al altuia“. Acest pasaj ne scutește de orice altă apreciere.

A doua carte:

Orientarea profesională a anormalilor

de *Alexandru Roșca*, tratează un domeniu special din problema orientării profesionale. Orientarea profesională a anormalilor prezintă astăzi o importanță considerabilă atât pentru viața interioară a unui stat cât și pentru viața oricărei societăți. Anormalii de toate categoriile nu numai că aduc o decadență vădită a rasei omenеști, dar mai aduc și o adevărată sărăcie pe colectivitățile în care sunt siliți să trăiască și care, în urma unor anu-

mite considerații morale sunt obligate să-i îngrijească. De aceea căutarea profesiunilor potrivite pentru fiecare anomalie dându-se în indicațiile necesare pentru condițiile în care un anormal poate să ocupe o funcțiune sau alta poate constitui o adevărată operă de bună stare a unei societăți. Problema esențială care este discutată cu o atitudine documentară de întâiul rang este: Prezentarea profesiunilor mai obișnuite indicându-se care sunt anomaliile biologice sau psihice de care suferind un individ poate sau nu să ocupe o funcțiune sau alta. Interesul comun ar fi ca anormalii să poată fi utilizați la astfel de munci care nu se adresează deficienții lor ci din contră, tocmai laturei lor normale.

După ce se face o precizare în termeni concisi a problemei se analizează anomaliile produse de defectele sensoriale, indicându-se în același timp și profesiunile care pot fi ocupate sau nu pentru fiecare defect. Ex. miopii vor alege profesiunile care necesită o bună vedere a obiectelor apropiate ca: desenator, stenograf, tipograf, optician, lingereasă, brodeuză, etc. În sensul acesta se dau indicațiuni și contraindicațiuni profesionale pentru cele mai multe defecte sensoriale (auditive, cutanee, olfactive etc.).

În capitolul II tratează anomaliile diferitelor aparate și sisteme ca: osos, digestiv, respirator, arătând cazurile în care este indicată sau contraindicată o profesiune sau alta.

Capitolele care prezintă o valoare deosebită pentru problema discutată sunt: *Debilitatea mintală* și *Anomaliile emotiv-active*.

Având în vedere că și debiliții mintali prezintă aceleași variații între ei pe care le prezintă normalii se pot indica sau contraindica profesiuni care privesc cele mai multe variații ale lor. În țările din apus statul a creat institute de educație profesională pentru debiliții mintali utilizând astfel și minimumul de putința psihică pe care-l prezintă aceștia. În termeni generali se constată că debiliții mintali care prezintă o inteligență mai scăzută

decât a unui copil de 4 ani nu pot fi indicați pentru nici o profesiune; deci numai dela acest prag în sus se pune problema orientării profesionale. Profesiunile care au la bază o cât mai mare posibilitate de automatizare sunt în general cele mai indicate pentru debiliții mintali (însă nici această automatizare nu poate merge prea departe fiindcă debiliții mintali se plictisesc în general mai repede decât normalii).

O orientare profesională pentru anomaliile emotiv-active pare cu atât mai importantă cu cât indivizii din această categorie s'au considerat multă vreme ca o adevărată plagă asupra societății. Cartea de față dă indicații importante asupra celor mai multe anomalii de acest gen. Ex. Pentru *paranoici* (sufăr de grandoare) sunt recomandabile profesiunile care îi pun mai puțin în contact cu alte persoane, pentru *depresivi* sunt contraindicate profesiunile care cer prea multă vioiciune, sociabilitate, răspundere, etc.

La sfârșitul cărții se prezintă un tablou al celor mai obișnuite profesii și tot așa al celor mai frecvente anomalii dându-se indicații și contraindicații profesionale. Acest tablou aduce imaginea integrală a cărții oferind o modalitate practică expeditivă pentru orientarea profesională.

Considerată în întregime atât în latura ei teoretică cât și în indicațiunile ei practice, Orientarea profesională a anormalilor este o carte care aduce o reală contribuție în domeniul psihologiei aplicate și în același timp o reală contribuție în modalitatea de organizare științifică a muncii înăuntrul oricărei societăți. Prin aceasta se evidențiază o justificată necesitate a preocupărilor psihotehnice la noi (cartea este elaborată în cadrele Institutului Psihotehnic din Cluj).

Z. B.

Camil Petrescu: Teze și Antiteze

Pe dl. Camil Petrescu l-am cunoscut pe marginea filelor din „Patul lui Procust” romanul dezorganizării tehnice după limbajul critic. Romanul perspectivelor mari și grele, prin semnificațiile superioare ce poartă în harfa sa. Vă mărturisesc că nu m'a mulțumit nici o recenzie despre această carte. Ba mai mult. O întâlnire cu un cunoscut ce-l recenzase într'o revistă dela București m'a scârbit: îmi spunea acest domn foarte sincer, că nici nu citise romanul, când îi făcuse recenzia.

Mare lucru domnule să fii și critic. . .

Există o luptă mare, o neînțelegere, ori concurență să-1 zicem așa și a existat totdeauna între creator și critic. Aceasta poate pentru că sunt foarte puțini din primii și aproape de loc din cei din urmă.

Și atunci când din nefericire se întâlnesc într'o singură persoană, termină mai totdeauna printr'o reducere.

Nu e cazul d. Camil Petrescu. „Teze și Antiteze” ultimul volum ce ni l-a dat, înfățișează dramatic, afirmarea unei personalități. Pentru că studiile acestea de: literatură, teatru, politică, și de viață socială nu fac altceva decât să formuleze dogmatic ceea ce în prealabil scriitorul Camil Petrescu a realizat artistic.

A-i căuta o definiție acestei cărți ar fi cam greu, s'ar înrola însă foarte bine cred în definiția ce i-o dăduse cândva unei cărți franceze Camil Petrescu pare-mi-se în paginile revistei „Fundații Regale”, „nu e propriu zis o carte de doctrină, ci mai curând una de polemică”. Avantajul unor asemenea lucrări, e însă că ne dau coordonatele poziției.

Dacă totuși ar fi să căutăm acestui volum un punct central, atunci acesta nu se poate găsi decât în studiul său de politică. „Despre noocrația necesară” în care autorul schematizează până la abstract „Doctrina ultimei revoluții” prin găsirea sensului noocratic al societății.

„Introducerea în istorie a intelectului, ca principiu regulativ

și de autoritate, reorganizarea și redistribuția socialului în ecuații condiționate. E singura și ultima revoluție care poate face societatea omenească nu bună, dar măcar cea mai bună cu putință”.

Fără întrebarea dacă subscriem ori nu întocmai, acest studiu dimpreună cu „Suflet naional” și Incercare fenomenologică despre conștiința românească” constituie miezul problemelor dezbătute, privitoare la lipsa de orientare pe care o suferă societatea în general și viața românească în special.

Sunt aici creștări pentru un viitor. Dar care va fi acest viitor?

E zadarnic de-a voi să-l precizăm, pentrucă cel mult poți să ajungi astfel la utopie.

Dorința de creștere constantă a bunurilor intelectuale, a emulației și libertății poate netezi un drum din cele multe căutări.

„Noi trebuie să așezăm la temelia societății viitoare postulatul: Inteligența (în sens fenomenologic) nu greșește niciodată, toate greșelile sunt istorice . . . (pag. 238).

Este o încercare de lărgire a unui orizont politic, prin substituirea concepției statice cu o concepție dinamică, a prosperității națiunilor ceea ce numește Camil Petrescu „Marea revoluție” în funcție de inteligență.

În decursul volumului condeiul său se limpezește peste pagini la lumina a două evenimente epocale: intuiționismul lui Marcel Proust ca punct de interferență a orientărilor moderne, și fenomenologia lui Edmund Husserl, teren de cercetare, pentru ochiul critic.

Cam din această limpezire Camil Petrescu poetul neliniștelor și criticul muncit de idei și-a scos o formulă care rezumativ se poate aplica cu egale șanse la analiza: poeziei, romanului, teatrului cât și a vieții sociale pentrucă încadrată ntr'o armătură filozofică această formulă își găsește coordonatele în fiecare din aceste domenii.

Iată de ce „Teze și Antiteze” constituie un eveniment în viața noastră literară, care cu o mică învitare la obiectivitate, trebuie să-și ceară locul său în simfonia ceasurilor de seară pe masa cititorilor iubitori de lecturi, ce dau satisfacție reflecției.

George Todoran,

Cronici didactice.

NOUA PROGRAMĂ ANALITICĂ.

În Monitorul Oficial No. 109 din 13 Mai 1936, a apărut noua programă analitică care se deosebește de cea veche și asupra căreia atragem atențiunea colegilor pentru întocmirea orarelor și predarea materiilor în noul an școlar. O găsește fiecare la primăria respectivă. O inovație a acestei noi programe, este școala de vară pentru cursul complimentary la care la cel de tip agricol se vor preda după cum urmează: 1) oră de lecturi agricole, 2 ore de lucru manual și 9 ore de practică agricolă săptămânal. În felul acesta credem că se va aduce un serviciu de neprețuit elevilor, printr'o inițiere în lucrarea pământului după cele mai noi metode pe care le vor deprinde dela învățătorul lor. Acum vrând nevrând va trebui să se lucreze grădinile școlare și câmpurile de experiențe de către elevi nu ca până acum când erau mereu arendate ruinându-le în felul acesta printr'o continuă sărăcire.

COLONII DE VARĂ.

S'au deschis atâtea și în vara ce a trecut și în altele pentru diferitele categorii: de elevi dela școli secundare, primare, ucenici, studenți, etc. cari datorită statului, altor instituțiuni sau obolului public s'au putut reconforta în mediul aerului de munte sau de mare cu o hrană omenească căreia i se adaogă aceia morală. La noi în județ, au funcționat două colonii de acest fel: Una la Someșul Cald pentru ucenici, iar alta la „Lomb” lângă Cluj pentru diferiți elevi din orașul Cluj. Conform legii O. E. T. R. în orice instituție care aglomerează un tineret dela 7 ani în sus, trebuie să se facă o educație străjerească tineretului, sarcină care-i revine tot corpului didactic. Dar oare cine s'a gândit la crearea unor colonii de refacere fizică și morală a dascălilor a căror puteri se decimează în măsură mai mare ca a elevilor în aerul îmbăcsit al claselor. Cum de pildă se proiectează înființarea

unei colonii pentru bătrânii meseriași la Bucea (jud. Cluj), Din inițiativa senatorului socialist Jumanca? Avem un singur sanator al Asociației noastre la Budachi. Dar câți pot merge acolo? Și apoi nu-i mai bună o prevenție de colonii de vară de refacere a sleiților învățători pentru a-i împiedeca la timp din prăpastia atâtor boli și a surmenajului? Ceiace Statul nu face, vrem să facem măcar noi învățătorii pentru noi înșine prin clădirea unei case de odihnă a asociației secția Cluj. Inițiativa e bună. Bani nu sunt de ajuns. Obolul cui l-a cerut asociația sau în caz contrar ce măsuri înțelege să ia pentru terminarea acestei opere?

CURSURI DE VARĂ.

Timpul liber de care dispune corpul didactic, naște și atâtea inițiatives între care se enumără și aceia a diferitelor cursuri de vară pentru perfecționarea culturii și a educației profesionale dascălești. Menționăm din anul acesta pe acelea dela Bizușa a învățătorilor someșeni ținute între 20—26 Iulie, foarte sistematic organizate cu câte un subiect pentru fiecare zi: „Spiru Haret”, Căminul cultural“, Romanul „Apostol“ a dlui Cezar Petrescu, „Principiile școlii active“, „Pedagogul Borșovan, Testele și aplicarea lor“, și „pregătirea fișei individuale“. Subiectele au fost tratate de oameni competenți în materie. Ne întrebăm câți dintre colegii noștri din județ au sprijinit ideia Dlui N. Găgescu emisă în toamna trecută la Gilău cu ocazia unui cerc cultural, pentru inaugurarea unor cursuri de pregătire în ce privește întocmirea fișelor pedagogice ale elevilor? Nu cumva inițiativele nasc invidii și suntem curioși dacă solidaritatea noastră, va fi mai tare la anul decât ele!

IARĂȘI LA POST.

A sosit toamna, și cu ea începerea școlii. Cărduri, cărduri de elevi de toate gradele, se îndreaptă spre școlile larg deschise în pragul cărora îi așteaptă sufletele calde ale învățătorilor și profesorilor pentru a le da hrana sufletească trebuincioasă. Dar, câtă tristețe se ascunde sub acest zâmbet al multor învățători sau învățătoare siliți a se prezenta la post pe data de 1 Septemvrie în alte localități decât acelea unde au interese, soți, soții, etc Sunt atâtea cazuri de detașări din motive de forță majoră ca de pildă apropiere între soți și cari trebui a se prezenta la posturi acolo unde sunt titulari pentru a-și părăsi iarăși școala când vor fi detașați. Nu înțelegem pentru ce autoritățile noastre nu fac această mișcare în timpul verii până la data de 1 Septemvrie pentru a scuti pe atâția colegi de cheltueli inutile iar școala de schimbări dăunătoare în cursul aceluiaș an. Ne gândim apoi cu drag la acei colegi cari sunt siliți să funcționeze în localități a căror vitregie le macină forțele prin lipsuri cari merg până la negăsirea unui vipt pentru hrana zilnică. Și . . . lacrimilor vărsate de a.ăția colegi și colege asvârliți de soartă în comunele izolate de munte sau de șes, să le fie răsplată împlinirea datoriei și admirația și mulțumirile noastre a celor mai favorizați de soartă, pentru misionarismul lor eroic.

CONGRESUL ÎNVĂȚĂTORILOR DIN ROMANIA.

S'a ținut și anul acesta sub aceleași auspicii grandioase la Cernăuți în 6 Septembrie — ca și în anii trecuți și în proporții unice în analele luptelor profesionale fiind cea mai reprezentativă tagmă pe care o are țara și la afirmarea căreia, au ținut să participe și de data aceasta 3500 participanți deci $\frac{1}{10}$ din numărul total al învățătorilor din țară.

Sufletul ni se umple de bucurie și mândrie în acelaș timp, când nu de mult, abia în 8 Iunie iubitul nostru Suveran a ținut să cinstească congresele noastre prin însăși persoana Sa alături cu sftenicii Săi cari ne guvernează. Ne sunt vii cuvintele Sale de îmbărbătarea pe cari ni le-a rostit atunci. Acelaș imbold ne vine acum dela Ministrul școalelor și recunoaștere a revendicărilor Școalei populare la încă un număr de 40.000 școale pe lângă cele 20.000 pe cari le avem, iar numărul învățătorilor trebuie sporit dela 37.000 la 80.000. Nu uită starea materială a învățătorimii când spune că „e inadmisibil să cerem unui învățător să facă un adevărat apostolat când nu-i dăm decât 1600 lei lunar“. Sunt deosebit de măgulitoare aprecierile presei la adresa învățătorilor. Căci: „Prestigiul de care se bucură învățătorimea în cadrul vieții noastre publice și culturale este demonstrat cu fiecare congres mai mult. Ai o adevărată mulțumire sufletească văzând că acești primi pioneri ai culturii și ai Patriei, modești prin toate întreprinderile lor, prin chipul tăcut în care sunt chemați să muncească la punerea temeliiilor spirituale ale țării, încep să găsească stimă și admirație pe măsura meritelor lor în sânul păturei culte și a înalților factori ai Statului“ (Curnetul, 9 Sept.). Iată acum telegrama Congresului către M. S. Regele:

„Învățătorimea din întreaga țară, adunată la Congres la Cernăuți, pe strămoșescul pământ al Bucovinei înainte de toate închină cel mai curat și nobil gând Majestății Noastre. Pătrunși până la unul de conștiința misiunii noastre în viața neamului, ne vom strădui neconținut să fim așa cum ne-a cerut Majestatea Voastră, slujitori devotați ai moralei, muncitori stăruitori în serviciul culturii naționale, educatorii tineretului și poporului, străjerii neclintii a sufletului românesc, pe care nu trebuie să-l atingă nici o credință dușmănoasă Patriei și să nu-l slăbească nici o șovăire și rugăminte fierbinte va porni pururea din sufletele noastre către Dumnezeuul martirilor și strămoșilor noștri ca să fie mereu sub sfânta sa pază pe cel dintâi și cel mai mare. Străjer al neamului“.

George Racofi.

VIZITAȚI LIBRĂRIA

„REMUS CIOFLEC“

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 8

Cel mai mare depozit de
Manuale didactice, rechisite
și imprimate școlare din
Ardeal.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Rabat special pentru Cooperative
și Comitete școlare.**

În depozitul librăriei se gă-
sesc toate noutățile literare
și științifice, atât cele ro-
mânești cât și cele străine.

FREĂMĂTUL ȘCOALEI

Revistă de Pedagogie și Cultură Generală a învățătorilor din jud. Cluj

Anul II. No. 8—9.

Septembrie-Octombrie 1936

S U M A R U L :

- V. Chintoanu* . . . Speranțe
George Todoran . . Rânduri despre o carte de pedagogie.
Teodor Arcan . . . Măsurarea inteligenței la adulți.
Ion Moldoveanu . . Scrisoare — versuri.
I. Gh. Severeanu . . Caste veșnice — schiță.
George Todoran . . Rod peste mâine — versuri.
N. Brana Spre Golgota — clișeu.
Ioan dela Olt Locuri natale — versuri.
V. Copilu-Cheatră . . Romanțarea vieții lui Eminescu.
I. Moldoveanu . . . Creionări pe marginea unui jubileu.
" Instalarea Mitropolitului bisericii Române-unite.

CĂRȚI.

V. Copilul-Chiatră (Necrologul unei prietenii literare), *Z. B.* (Două cărți despre orientarea profesională : 1. Indrumări universitare, 2. Orientarea profesională a anormalilor de *Dr. Alexandru Roșca*), *G. T.* (*Camil Petrescu* : Teze și Antiteze).

CRONICI DIDACTICE

George Racovită (Noua programă analitică), (Colonii de vară), (Cursuri de vară), (Iarăși la post), (Congresul învățătorilor din România).